

**1769 წ. ნოემბერი-დეკემბერი – ჩლდირის ვალის ნაჰანის წერილი
ერეკლე მეორეს: სოლომონა უღალატა თურქებს და რუსების რაზმი
მოუწვევია იმერეთში, ახლა ეს რაზმი თქვენს ქვეყანაში გადმოსულა. ასეთი
რამ აწინებს ჩვენს მიზნებს და გაართულებს თქვენს ურთიერთობას
სპარსეთთანაც, ამიტომ რუსები თქვენი ქვეყნიდან დაითხოვო!**

maRal daniSnul o mefeol!

q. sasurvel o, marTI ebro da gul iT SeerTebul o, SemZI ebel o mezobel o
Cveno da megobar o! Seni keTil nabeWdi pirvel i da ukanasknel i da simarTI is
Sesworebul i da sakadri mokiTxva kargad yofnisa ucxos mokiTxviT mo-
gikiTxavT, da Senis mefobis xaTris hambis kiTxvis ukan Cvenis megobrobis
Cveneba es aris rom ramdeni Tame dRi Ta amis uwin Cvengan mohTabaris oj axi anis
Cinebul is kacebisagan Tqvens simaRI esTan gamogzavni l i kacebi Tqvenken war-
moigzavna. amaTis mosul is dros Tqveni didebul eba yarsis mxrisaken brZane-
bul iyo; im kacebis rogor urigod dabroneba isev ukanve Tqvens simaRI esTan
cnobil i iqneba. axl a zogi erTis sal aparakos saqmisaTvis Cvenis megobrobis
mxridam axal is kacis gamogzavnis mi zezi es aris, rom mahmad aRa gamoigzavna.
maRal dovl aTianisa da saukunosa pirvel idganve droTave nadir SahisaTa
friad Sekrul i da Semtkicebul i mSvidobiani Serigeba, oris dovl aTianis
mtkiced geba da sazRurebis pi robis dadeba da fici saukuno, _ am aRTqmaebis
wayvana, rogorc rom sakadrisi iyo, ise dacul i iyo dostobis bedis gacxe-
l ebazed, da aRZrva sul Sors yofil iyo heranis sazRurebzed erTis kacis
wyenisa da SeZul ebisagan, _ diaR Sorsa varT da vyofil varT. am dids saq-
mezeda mudam diddidTa didni vezi rebi da ufrosTa ufrosni da sxvaTa l aS-
qarTa udi desni da sazRvarTa uxucesni ZI ierad da ZI ierad momridal ni yo-
fil an; viTar ganTiadis mzis Saravandedi gancadebul aris, aseve es gancxa-
debul i aris, rom momridal ni arian. misis didebul ebis simRI isagan ros rom
maTs fexTa miwasa Cl diris vezi roba meboza, masukan Tqvenis maRI is mxrisaken
Cveni da ase ankara iyo da saukuno megobroba damtkicebul i iyo, rom erTi
ram wyena ara momxdara ra arc Tqvenidam CvenTan da arc Cvenidam kual ad
TqvenTan niadag megobroba gamocxadebul yofil a da saukunos megobrobi-
saTvis gviWvretia da im dostobis simagrisa miwazed feP damtkicebul i vyo-
fil varT. imereTis mefe sol omon, bol o dacvinvul i, amas uwin Tavgamzi-
durobiTa Tavis gzi dam gasul iyo da gul adoba eqna. amisTvis imazed risxva
gaacocxl a didis qveynis mpyrobel isa, did Saravandianisa, ZI ierisa mZI isa
svianisa da qal aqebTa mWiravisa misis bednierobiT im daniSnul s sol omonis
patiJis micemisaTvis. Cveni misis gar daxdevinebis farmani mogvivi da da far-
vanis mosul is dros is movida da Cven Semogvexvewa monebisa da samsaxuris
j aWvis yel modebiTa da pi robis dadebiTa. Cven sabral osa, Sewuxebul isa, aox-
rebul isa, uPel fexosa da gaTavebul is xal xis siwyal ul isa da sibrul ul isa-
Tvis maRal sa da aRmatebul s Pel mwi fes arzi uyaviT; da am arzis mirTmevaze
da WeSmaritman da zecierman meufeman da Saravandedianman ZI ierman mowya-
l ebaman maRal man Pel mwi feman da qveynis misamarTman is didebiT yofna sof-
l is dasarul admde uvnebel ad da ganusacdel od misces. Pel mwi fobis tax-
tzed da sufevazed saukunod agos, imisi avismdomis mtrebis Tavi Tavqe
iyos! man Cveni vedreba Seismina da, rogorc yofil iyo, wyal oba uyo da maRa-
l i farvani uboza; Cvenis sayvarel is qehias Pel iT gavgzavneT. xal aTi Caec-

¹ val erian maWaraZe, masal ebi XVIII saukunis meore naxevris ruseT-saqarTvel os ur-
TierTobis istoriisaTvis, naw. III, nak. I, Tb., 1988. gv. 459-462.

mevina, ramdensame Tves imereTic damSvidebaSi Sesul iyo; im daniSnul is sol - omonisaTKs ramdeni ferad feradi imedi iyo wyal obisa da Sewynarebisa; magram eseni daiwiwya da gul Si Cadebul i orgul oba, siave, sifinTe, Ral ati, muxanaToba da haramzadoba gamoacxada. moskovs usj ul oebTan, Rmer Tman imaTi bol o daacvivos, sol omons kaci gaugzavnia im urj ul oebTan da ramdenime asi kaci mouyvaninebia, rom Tqven orisav dovl aTisagan marTI ad-sarwmunod da misandod did gvarobazed cnobil xarT, Tqvenis miwidam rom is usj ul oebi Tqvens Seutyobrad da uneburad gardmosul iyunen, _ es xom ar ieWveba, xuTsa an aTs dResa Tqvens qveyanaSi uvl iaT, amas ukan imereTs gardasul an. Pel mwifis cixeebisagan Sarapnis saxel obiT cixes ramdensame dRes Semodgomodnen, RmrTis wyal obiTa da Pel mwifis bednierobiT, ver eqnaT ra da Pel i verazed miswvdomodaT, rj ul is moRal atisa da siuwkis sazomis mqonebel is sol omonis viTareba SeetyoT da isev ukanve dabrunebul iyvnen Tavisav saZagel is miwisaken. ukan dabrunebaSi axl a Tqvens miwaSi damdgaran da gvikvirs amisTana saqnel i saqme, _ gasinj eT saharaTebis did di debas da ufrosebis gul is Secul a, SeZrva da amRureva ar iqneba axl a es gancxadebul i da gamopirul i saqme da es gansacdel ebi saharaTis begebma an eranis miwaSi myofma TaTrebma rom Seityon es didi naske, TavenTs gul Si avs fiqraT yofil i. am saqmis qniTa, Tqvenis sisworis gzisa, Tqvenis orisav dovl aTis keTil megobrobisa da imdenis sikeTis gafuWeba, _ ar iqneba es saqme. swored maRI is dovl aTiis mxridam erTi SiSi da zari is megobroba saukuned dadgromil i, amazed erTi daumSvidebel i saqme Tqvens gul Si an Semosul i, an Semoxdomil iyos. Cvenis saharaTebis vezirebisagan, Tqven heranis saharaTebisagan erTi megobroba an gansxvavebul umegobroba iqnas erTmaneTis miwera, rogorc megobrobas da ZmaT moyvarebas Svenis da megobrobis bol os uj obdes da kargi iyos, imisi mixedva da garigeba Wkuisagan da didis saqmisagan ar iqneba, magram mag urj ul oebis Tqvens qveyanaSi yofna da dgoma maRI isa saukunod myofis Pel mwifis dovl aTiisaTvis da heranis dovl aTiisaTvis sxva da sxva avi fiqri da xial i Tqvenis sisworisa da megobrobis yofil is viTarebisa didi zaral i da dasakl isi ar iqneba? Cvensa da TqvenSi amisTana mtkice sabl is sakrvel i rom aris? da umetesad am ors wel iwadSi gancxadebul ad da saCinod xil ul ia megobrobazed. Tqvenis megobrobis xaTrisaTKs es erTobis wigni daiwera, im zemoweril is aRis Pel iT gamoigzavna wiNaSe. di deba RmerTsa rom Tqvens samsaxurSi moiweva, am wignis viTarebas da Zal s rom scnobT da SeityobT, gancxadebul iqneba Tqvenis mxrisaken, rac gamoCenil i da gamopirul i niSnebi aris da Sexdomil i momxdari viTarebani iyunen, _ Cvenis mxrisaken moiwereT, da is zemoweril i aRa ukanve gamoabrunoT CvenTanave. da Cvenc Tqvenis mefobis gonebidam ar gardgegdot da ar dagviwyoT, Tqvenis mefobis gonebidam iTxoeba da ivedreba Tqvengan Cveni dauviwyebi oba. ni adag Tqvens bol os megobrobis siworezed iyuneT.

gul wmi da nahaman, val i Cl dirisa.